

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жмели

30 вересня 2024 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2024 року*

**Полтава
2024**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели факультету агротехнологій та екології Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 верес. 2024 р.). Полтава : ПДАУ, 2024. 211 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, VR технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях.

Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно-правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування.

Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол № 3 від 30.10.2024 року)

FERTILIZATION, AND FOLIAR NUTRITION OF PLANTS WITH MOLYBDENUM ON THE FORMATION OF SYMBIOTIC APPARATUS AND PEA SEED YIELD	
<i>Невідничий О. С., Міленко О. Г.</i>	142
ПЕРСПЕКТИВНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗА СУЧАСНИХ УМОВ	
<i>Барат Ю. М., Барат М. Ю.</i>	144
ПРОДУКТИВНІСТЬ СМОРОДИНИ ЧОРНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ	
<i>Білявська Л. Г., Зінченко О. О.</i>	146
СУЧАСНІ СОРТИ КАРТОПЛІ ДЛЯ РІЗНИХ НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ	
<i>Білявська Л. Г., Ємець М. В., Ванжула Д. В.</i>	148
УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ (<i>ZEА MAYS L.</i>) РІЗНИХ ФАО ТА ГРУП СТИГЛОСТІ В УМОВАХ ПОЛТАВЩИНИ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМИ ВИСІВУ ТА ВОЛОГОСТІ ЗЕРНА	
<i>Піщаленко М. А., Токарев А. В., Чегренець В. Ю.</i>	151
СОРТОВІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ЯК ВИРІШАЛЬНИЙ ФАКТОР ПРИ ВИРОЩУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
<i>Білявська Л. Г., Волошин Д. Р.</i>	153
БІОЛОГІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ В АГРОТЕХНОЛОГІЯХ СОЇ	
<i>Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Олексенко В. В., Рябко О. С.</i>	156
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ АГРОЦЕНОЗІВ КАПУСТИ ВІД КОМПЛЕКСУ ЛУСКОКРИЛИХ ФІТОФАГІВ	
<i>Куряча К. О.</i>	159
ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	
<i>Шерстюк О. Л., Коваленко Н. П.</i>	160
ВПЛИВ ШКІДНИКІВ НА ПОСІВИ НАСІННЕВОЇ ЛЮЦЕРНИ	
<i>Піщаленко М. А., Кириченко К. Є., Майборода М. С.</i>	162
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ БІОГУМУСУ ЯК РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН	
<i>Білявська Л. Г., Івко Ю. В.</i>	164
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ СОРТІВ СОЇ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Копелець Б. В., Кулик М. І.</i>	166
ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОГО ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ	
<i>Блоха А. В.</i>	168
ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	

Аналіз літературних джерел доводить, що головною передумовою формування високих, а головне, стабільних рівнів врожайності є генетичне поліпшення гібридів чи сортів кукурудзи, що пов'язане з успіхом селекції.

Список використаних джерел

1. Grain-yield stability among tropical maize hybrids derived from doubled-haploid inbred lines under random drought stress and optimum moisture conditions." J. P. Sserumaga, et al. *Crop and Pasture Science* 2018. Volume 69. Issue 7. P. 691–702. <https://doi.org/10.1071/CP17348>.
2. Performance and yield stability of maize hybrids in stress-prone environments in eastern Africa. W. S. Rezende et al. *The crop journal*. 2020. Volume 8. Issue 1. P. 107–118. <https://doi.org/10.1016/j.cj.2019.08.001>.
3. Multivariate analysis of agronomic traits in newly developed maize hybrids grown under different agro-environments. M. Omar et al. *Plants*. 2022. Volume 11. Issue 9. 1187. <https://doi.org/10.3390/plants11091187>.
4. Selection of high yield and stable maize hybrids in mega-environments of Java island, Indonesia. N. Wicaksana et al. *Agronomy*. 2022. Volume 12. Issue 12. 2923. <https://doi.org/10.3390/agronomy12122923>.
5. Kernel number and kernel weight stability can vary across corn hybrids. J. Kim et al. *Agronomy Journal*. 2024. <https://doi.org/10.1002/agj2.21640>.

Шерстюк Олена Леонідівна

асистент

ORCID ID (0000-0003-0834-5663)

Коваленко Нінель Павлівна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID (0000-0001-5998-1745)

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава, Україна

ВПЛИВ ШКІДНИКІВ НА ПОСІВИ НАСІННЄВОЇ ЛЮЦЕРНИ.

Серед бобових культур люцерна має найбільшу кормову цінність і здатність покращувати родючість ґрунту.

Для отримання високих врожаїв насіння люцерни, її як світлолюбиву культуру, вирощують на добре освітлених ділянках.

Однак врожаї насіння цієї культури нестійкі і часто бувають низькими. Одна з суттєвих причин зниження врожаю люцерни – пошкодження її шкідливими комахами, що впливає безпосередньо на насінневу продуктивність люцерни. [1].

Спостерігається трофічний ланцюг між ентомофауною комах та агроценозом люцерни. Ентомофауна комах формується поступово, у міру зростання і розвитку культури.

Посіви люцерни першого року суттєво пошкоджують личинки жуків-лускунів, чорнотілок, різні види бульбочкових довгоносиків, сірий буряковий довгоносик/ Вони спричиняють велику зріджування посівів, що веде до

зменшення врожаю. [1]. Посівам другого і третього років наносять шкоду клопи, тлі, тихіуси, квіткові комаріки, товстонижки фітономуси. Найбільш небезпечний і масовий шкідник люцерни – люцерновий клоп.

За своїми трофічними зв'язками люцерновий клоп є широким олігофагом, що харчується більш ніж 140 видами рослин, які відносяться до 20 ботанічних родин. [2,3].

Насіннєві посіви люцерни забезпечують клопа повноцінною їжею. Загущеність посіву, інтенсивний ріст люцерни, багаторічні посіви, а також взаємодія температури та вологи в люцернових агробіоценозах створюють гарні умови для розвитку яєць та личинок шкідника.

Відомо, що люцерновий клоп в великій кількості зустрічається на старовікових посівах люцерни. В посівах третього року чисельність клопа в багато разів більша ніж в посівах першого року. Ця особливість характерна також для інших видів польових клопів, бурякового та польового клопа, які пошкоджують посіви люцерни.

В старовікових посівах насіннєвої люцерни у великій кількості накопичуються фітономус, люцернова товстонижка, тихіуси. В посівах третього року чисельність личинок фітономуса може досягати максимальну кількість. [4].

Насіння люцерни з посівів першого року, які розташовані поблизу люцерниць, у декілька разів більше пошкоджується за насіння з ділянок, розташованих на великій відстані від інших бобових рослин.

Доцільно використовувати люцерну на насіння не більш двох років, також потрібно чергувати її збирання на сіно і насіння. В роки інтенсивного розвитку тихіуса або фітономуса на насіння краще залишити другий укіс [2].

При одержанні насіння з другого укусу створюється можливість проведення хімічної обробки одночасно проти комплексу шкідників.

Фаза бутонізації – кращий строк обробки проти люцернового клопа при одержанні насіння з першого укусу.

Крім того, необхідно дотримуватися просторової ізоляції нових посівів люцерни на насіння від старовікових. [1,4].

Велике значення має знищення бур'янів в посівах насіннєвої люцерни. В посівах першого року, незасмічених бур'янами чисельність люцернового клопа менша, в порівнянні з забур'яненними посівами.

Використання комплексу фітосанітарних, агротехнічних та хімічних заходів забезпечить повноцінний захист врожаю насіння люцерни від шкідників.

Список використаних джерел

1. Інтегрований захист рослин / В. М. Писаренко та ін. Полтава, 2020. 245 с
2. Колобова А. Н. Матеріали по вивченню шкідників люцерни. Полтава, 1929 р. Труды Полтавської с.-г. дослідної станції. 1929 р. Випуск № 82. 50 с.
3. Шерстюк О. Л., Коваленко Н. П. Історичний огляд шкідників люцерни на Полтавщині. *Матеріали наукової конференції професорсько-викладацького складу Полтавського державного аграрного університету за результатами*

науково-дослідної роботи 2021-2022 років (м. Полтава, 17-18 травня 2023 року). Полтава: РВВ ПДАУ, 2023 С. 140-142.

4. Шерстюк О. Л Комплекс комах-фітофагів в люцерновому агроценозі. *Матеріали V Міжнародна науково-практична інтернет-конференція «Сучасні аспекти і технології у захисті рослин», присвячена 100-річчю з дня народження академіка Сусідка Петра Івановича.* (м. Полтава, 21 червня 2024 р.). Полтава: ПДАА, 2024.С. 68-70.

Піщаленко Марина Анатоліївна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: (0000-0001-8954-8256)

Кириченко Кирило Євгенійович

магістр

Майборода Максим Сергійович

магістр

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ БІОГУМУСУ ЯК РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН

Овочі - один із найважливіших та незамінних продуктів харчування. Їх називають джерелом здоров'я за високі харчові, смакові, дієтичні та цілющі властивості. Вони забезпечують організм людини корисними поживними речовинами. За численними науковими даними багатьох науково-дослідних установ, середня річна норма споживання овочів становить 146 кг хоча на сьогодні в середньому на людину припадає лише 70 кг на рік [1]. Виробництво овочів необхідно збільшувати, проте сьогодні відбувається його спад. Іде розпад великих спеціалізованих господарств, у 3 рази скорочено площі, а врожайність овочів в країні знизилася вдвічі.

Диспаритет цін, галопуюча інфляція, руйнування системи держзакупівель, шоківий стан тепличного господарства, параліч консервної промисловості, припинення випуску спеціалізованої техніки, розвал насінництва боляче вдарили по галузі. У десятки разів скоротилося необхідне внесення добрив, що призвело до різкого падіння врожайності, збільшилася собівартість продукції. Овочі стало не вигідно вирощувати. Через диспаритет цін та перекосів у фінансовій та інвестиційній політики, виробництво овочів стає збитковим і поступово згортається. Воно переходить у приватний сектор (підсобні господарства селян та садово-городні кооперативи городян), площі яких постійно збільшуються [2].

Гостро постає питання зі збутом отриманої продукції в умовах гострої конкурентної боротьби на овочевому ринку, особливо із закордонними поставками. Через брак фінансування скоротилися роботи зі створення нових, перспективних, технологічних сортів та гібридів. Сорт -основна ланка будь-якої технології. Чим технологія інтенсивніша, тим більше значення має